

LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE

GLEDALIŠKI LIST 1947 - 1948

ŠT. 8

*Nekoč sem blagovaul nje,
ki so oči zapeli,
da niso zadnjih dni
scamote več uzeli;
danes blagujem vas,
ki oči imate mlade,
da uesničene uzco
use naše nade.*

O. Župančič

FRAN MILČINSKI:

MOGOČNI PRSTAN

PRAVLJICNA IGRA S PETJEM IN PLESOM V 4 DEJANJIH

PREMIERA DNE 7. APRILA 1948 OB 17. URI

N A S T O P A J O

Mati Marta		Angela Sadarjeva
Stanko, njen sin		Jure Dolenc
Kuža Zvestin		Volodja Peer
Muca Liza		Gidica Petrečičeva
Evfemija, roj. Prezltajg		Marica Frecetova
Tonček	} njeni otroci {	Janez Drozg
Tinček		Ivan Uranič
Mirkec		Alojz Golob
Markec		Janez Golob
Marijanca		Marjanca Flajsova
Kraljica belih vil		Špela Šketova
Vila Dragomila		Dragica Pocajtova
Prvi škrat		Drago Mravlak
Drugi škrat		Stanko Vengust
Tretji škrat		Drago Podvornik
Car Aleš		Tone Zorko
Princesa Vijola		Mira Gorjančeva
Minister za finance Rigomir		Janez Miklič
Minister za prosveto Rogoslav		Jože Zagoričnik
Prva vila		Eva Zapuškova
Druga vila		Fanika Vrečkova
Tretja vila		Eva Ludvigova
Deveti kralj		Marjan Planinšek
Minister Mehmed		Milan Krašovec
Strežaj		Jaroslav Zelinka
Prvi suženj		Edgar Lukman
Drugi suženj		Vlado Rutar
Sluga		Alojz Rozman
Prvi stražar		Baumgarten Zdravko
Drugi stražar		Jaroslav Zelinka

Vile, strežaji, stražarji, plesalke.

Inscenacija in vodstvo odrskih del — Karl Golob.

Petje naštudirala Milena Trčkova.

Plesno točko naštudirala Zora Osetova.

Lasuljar — Riko Grobelnik.

Kostumi so last Narodnega gledališča v Ljubljani.

Razsvetljava — Ivo Umek.

FRAN ROŠ:

Fran Milčinski

Pisatelj Fran Milčinski (1867—1932) je rasel v dobi in med vplivi naturalistične generacije v naši slovenski književnosti, vendar se je uveljavil kot samonikla, svojevrstna pisateljska osebnost. V njem je bila močno razvita humoristična in satirična stran, s katero je prikazoval napačne in smešne pojave našega starega družbenega, političnega in kulturnega življenja. Dostikrat, zlasti pa v svojih večjih delih, je znal tudi z neko dobrohotno in vzgojno resnostjo naznačevati pereče javne probleme. Pri tem so mu bila izredno pri srcu vprašanja okoli naše mladine kakor to najbolj in najuspeleje dokazuje njegova povest »Ptički brez gnezda«. Delo označuje plemenitega človeka v avtorju, ki je kot sodnik imel poseben stik z mladinskim sodstvom in skrbstvom.

Milčinski je napisal več zbirke humoresk in satir, ki niso le dokaz njegovega pisateljskega daru in zdravega gledanja na razna javna vprašanja, temveč tudi dokument dobe, kakor »Igračke«, Muhoborci«, »Drobiž«, »Gospod Fridolin Žolna in njegova družina.«

Zajemajoč iz motivov našega ljudskega slovstva, je napisal tudi pravljica dela »Pravljice«, »Tolovaj Mataj« in množico drobiža v mladinskih revijah. Povsod tu je poln duhovite, šaljive domiselnosti, s katero je močno razveseljeval mladino, pri tem pa je nanjo tudi vzgojno vplival. Pravljичni motivi so mu poslužili tudi v dramskih delih, kakor so to »Cigani«, »Volkašin«, »Kjer ljubezen tam Bog« in pa »Mogočni prstan«, ki ga je napisal 1923.

Milčinskega smatramo z vso pravico za progresivnega slovenskega književnika, ki je v svoji dobi jasno videl boleost njenega javnega življenja, vso našo ozkosrčno malomeščansko majhnost v poznokapitalističnem svetu ob vseh žgoče perečih socialnih problemih in ob birokratični centralistični javni upravi. Res je, da načina reševanja te problematike Milčinski še ne nakazuje. Vendar je že z odkrivanjem konfliktov s stanjem, kakor jih je dnevno doživljal človek, vršil pozitivno delo, pa čeprav jih je obravnaval z navidezno veselo ironijo.

Istočasno pa je v njegovih delih razodet pisatelj kot plemenit človek, ki hoče tudi vzgajati. Veroval je v boljši svet prihodnosti, zato je veroval tudi v mladino, ki ji je naklonil velik del svojega pisateljskega udejstvovanja. Kjer pa vzgaja mladino, dela to na zelo posrečen, njemu lasten način: z lahko, otroško duhovitostjo in vedro dovtipnostjo, ne da bi kdaj kje povzdignil učeči, moralizirajoči kazalec.

Ni čuda, da je sodobnost postavila Milčinskega v slovenski književnosti na dovolj pomembno mesto. To dejstvo bo dokazala tudi nova izdaja njegovih izbranih del, ki se pripravlja.

FRAN ŽIŽEK – MIKLOVA ZALA

Režija: Jože Tomažič

Zvestobo puntu! — 1. slika

(Foto Pelikan)

Vrnitev »Miklove Zale« — 9. slika

(Foto Pelikan)

O GLEDALIŠČIH za otroke

Dragi pionirji! Z današnjo pravilčno igro »Mogočni prstan«, ki jo je napisal Fran Milčinski, uprizarja Ljudsko gledališče že tretjo mladinsko igro v času svojega obstoja. Zakaj? Prvič zato, ker igre radi gledate. To nam dokazujejo sledeče številke: Golievo »Triglavsko bajko« smo vam morali igrati devetkrat, »Sneguljčico«, ki jo je napisal isti pesnik, pa celo desetkrat. In če bi mogli prvo ali drugo igro tako lahko ponoviti, kakor vi lahko pridete v naše gledališče, sem prepričan, da bi si jo zopet polnoštevilno ogledali. Toda pri mladinskih igrarjih ne gre zgolj za pašo vaših mladih očk. Pomen mladinskih iger leži v tem, da ima gledališka umetnost enega najmočnejših vplivov na oblikovanje naše svesti v našem kulturnem in ideološkem razvoju. In za tak vzgojni način je za vas najprimernejša mladinska igra, napisana in pripravljena za vaše oči in vaša srca.

Ne zato, da bi vas čim več pridobili za gledališki poklic, ampak da bi vam dogajanje, beseda in kretnja med slikovitim prizoriščem dvignila vaša čustva, zbudila voljo do samostojnega ustvarjanja in da bi si z igro dopolnili tisto znanje in izobrazbo, ki ste si jo pridobili v šoli, je napotilo bratsko Sovjetsko zvezo, da je prva država na svetu, ki je načrtno ustvarila posebna otroška gledališča z lastnimi stavbami, igralci in tehničnim osebjem, ki so namenjena zgolj vašim sovjetskimi sovrstnikom. Pravijo, da je v Sovjetski zvezi že nad 100 takih gledališč, v katerih igrajo samo za mladino. Pričetki teh gledališč segajo tja v leto 1920., ko so se organizirala prva taka gledališča v Moskvi in Leningradu, kasneje pa po njihovem vzoru po vsej Sovjetski zvezi. To so torej povsem prava gledališča, posebej sezidana, ki imajo svoje odrske umetnike, igralce, režiserje, godbenike, dirigente itd. Eno izmed moskovskih gledališč za mladino ima tako zaposlenih 175 ljudi.

Poleg takih gledališč nalašč za vas, pa obstojajo tudi pionirska gledališča, kjer je vse gledališče v rokah pionirjev, seveda pod vodstvom njihovih strokovnih voditeljev. V takih gledališčih so pionirji — pod pogojem, da so pridni in marljivi v šoli — vse: igralci, tehnični pomočniki, godbeniki itd. Ko so vprašali S. Bogomazova v Moskvi, če bodo ti pionirji, ki sodelujejo pri gledališču, vsi brez izjeme šli h gledališču, je odgovoril: »Ne, nikakor ne! Mnogi že sedaj mislijo na povsem druge poklice. Vendar pa so ure bodočim zdravnikom, inženirjem in učiteljem, ki jih preživijo na pionirskem odru, zelo koristne, ker jim dajejo širše možnosti za njihov splošni duševni razvoj. Seveda se pri nekaterih čuti tudi velika gledališka nadarjenost. Tem pa odpira pionirsko gledališče ravno pot k bodočemu igralskemu mojstru.«

Razen v Sovjetski zvezi obstoja dve poklicnih gledališči za mladino tudi v Češkoslovaški, v Pragi. Eno od teh in sicer »Gledališče mladih pionirjev« je lansko sezono gostovalo tudi v Ljubljani ob priliki svoje turneje po Jugoslaviji s svojim folklornim nastopom »Mla-

dina na vasi gre z letnimi časi«. Bolgarija ima eno poklicno gledališče za mladino v Sofiji. Poljska še nima posebnega gledališča za mladino, ker so bila skoraj vsa gledališča med vojno uničena in ker je v vojni padla več kot ena tretjina vseh igralcev.

Vrednosti in pomena mladinskih gledališč se zavedajo pri nas. Dr. Kristina Brenkova, strokovnjak za mladinske odre v Ljubljani, pravi da je pomen mladinskega odra dvojen: vzgojiti mora mladega igralca, in zaradi lastnosti, ki jih ima gledališka umetnost, kot je že v uvodu omenjeno. V naši domovini bo začelo prvo pionirsko gledališče poslovati predvidoma še to leto v Zagrebu. Po načrtu, kakor ga je priobčil zagrebški časopis »Narodni list«, se z delom v pionirskem gledališču ne bodo gojile samo umetniške sposobnosti pionirjev, ampak tudi ostala dela v gledališču n. pr. izdelovanje kulis, izdelovanje gledališke garderobe, izdelovanje lasulj, maskiranje, razsvetljava itd. Po dosedanjem načrtu bi se v pionirskem gledališču organizirali 2 igral-ski skupini, ki bi vsako delo študirali vzporedno, tehnična skupina, godbena in pevska skupina, plesna skupina in končno celo gasilska sku-pina, ki bi se izurila za gasilsko službo v pionirskem gledališču. Za člane pionirskega gledališča bodo izbrali okrog 150 zagrebških pionirjev v starosti od 7 do 14 let. Izbrala jih bo posebna komisija. Dokler ne bodo pionirska gledališča ustanovljena tudi po ostalih krajih naše do-movine, bodo narodna in stalna ljudska gledališča, kolikor bodo mogla, igrala tudi za vas. In tako se vam naše gledališče tokrat predstavlja z igro »Mogočni prstan«.

Nušić: Gospa ministrica — sezona 1946-1947 — režija Jože Tomažič
(Foto Pelikan)

Zgodovina

celjskega gledališkega življenja

Nadaljevanje

Lepak ima sledečo vsebino: (nemški tekst navajam v prevodu):
»V počastitev prerazveseljivega prihoda Nj. Veličanstva našega najmilostivejšega, od vseh ljubljenegega cesarja in očeta naše dežele Franca Jožefa I. in obenem v proslavo zmagoslavja naših junaških armad v Italiji in na Ogrskem:

Predstava ene gledališke igre v slovenskem narodnem jeziku in ene nemške veseloigre.

Gledališče c. kr. okrožnega mesta Celja.

V nedeljo, 16. septembra 1849.
se priredi v proslavo omenjenih dveh dogodkov
v dobrodelne namene
od tukajšnjih ljubiteljev umetnosti
ob razsvetljavi zunanjega pozorišča:

»ŽUPANOVA MICKA«

Komedija v enim djanju. Prenarjena po nemški »Die Feldmühle«,
von Josef Richter. V Ljubljani igrana v letu 1848.

Osebe:

Tulpenhajm, žlahten gospod.
Gospa Sternfeldovka, mlada, bogata vdova.
Monkopf, Tulpenhajmov prijatelj.
Jaka, župan.

Micka, njegova hči.
Anže, Mickin ženin.
Glažek, pisar.

Se igra v dvoru pred županovo hišo ino v njegovi oštariji.
Pred začetkom te igre: Petva austrijske godovnice. (Nemško: Pred začetkom igre se poje avstrijska himna v slovenskem jeziku.) Orkester je sestavljen iz godbenikov tukajšnje nacionalne garde.

Nato sledi v nemščini objava veseloigre »Stekleničica kolonjske vode« od Scribe-a. Lepak se konča z naslednjim nemškim besedilom: »Nova ljudska himna v slovenskem narečju se dobi v tukajšnji okrožni tiskarni po ceni 1 kr. C. M. za izvod.«

Ni se mi posrečilo, da bi v Celju izsledil vsaj en izvod te tiskovine. Značilno pa je, da je bila leta 1849. v Celju slovenščina toliko spoštovana, da se je pela cesarska pesem ob tako slovesni priliki v slovenskem in ne v nemškem jeziku. Prevod avstrijske cesarske pesmi, ki jo je spesnil celjski gimnazijski profesor J. G. Seidl (njemu v spomin je zgrajen »Seidlov studenec« v celjskem parku), je delo slovenskega politika in pesnika **dr. Lovra Tomana**. Celje je bilo takrat pač mnogo bolj slovensko mesto kot leta 1885., ko je bil iz vseh avstrijskih gimnazij izključen poznejši veliki slavist, univerzitetni profesor **dr. Vatroslav Oblak** zato, ker je med dijaštvom organiziral pevski zbor, ki je ob priliki proslave cesarjevega rojstnega dne na koru farne cerkve zapel cesarsko pesem v slovenskem jeziku. Ko je dr. V. Oblak l. 1896. umrl in je prišla na njegov veličastni pogreb v Celje velikanska množica ljudstva ter so mu prisostvovali odposlanci — učenjaki vseh slovanskih narodov — je bil ta pogreb napaden od nemške poulične druhali, ker so merodajni vladni krogi hoteli svetu pokazati, da je Celje nemška postojanka v osrčju Slovenije. Dosegli so s svojo politično demonstracijo prav nasprotno: pred očmi predstavnikov vsega učenega slovanskega sveta so se razgalili kot najnižkotnejši šoviniisti in demagogi, ki jih niti veličanstvo smrti ne ovira pri dosegu njih političnega smotra.

Leta 1849. takšne narodne nestrpnosti v Celju še ni bilo, saj nam poročajo Bleiweisove »Novice« še leta 1850., da so pri slovenskih gledaliških predstavah nastopali »sinovi čisto nemških starišev«. (»Novice« z dne 11. septembra 1850. str. 156.)

Duša vsega kulturno-prosvetnega delovanja v Celju sta bila **tiskar Jeretin** in od 1. novembra 1849. naprej **Josip Drobnič**. Čim je prišel Drobnič v Celje, se je takoj povezal z Jeretinom, v katerem je našel človeka, kakršnega je potreboval. Bil je to človek ves v ognju za gledališče, imel je že svoj ansambl s katerim je vprizoril »Županovo Miciko«, v Celju je bil ugledna osebnost, upoštevan in veljaven tako pri Slovencih kakor tudi pri nemcih. Njegova tiskarna je bila za tiste čase urejena z najboljšimi tehničnimi pripomočki, izdajal je celjski lokalni časopis, tiskal slovenske in nemške knjige, zalagal uradne tiskovine, udeleževal se je na gospodarskem, lokalno-političnem in kulturno-prosvetnem polju in z Drobničevim prihodom v Celje se mu je odprlo novo torišče delovanja: doslej je bil sam, navezan le nase in na svojo lastno iniciativo, zdaj je dobil človeka, ki mu je bil mentor in aktivni sodelavec pri njegovem pionirskem delovanju.

Drobnič je prišel v Celje s precejšnjo literarno in politično razgledanostjo; za tisto dobo lahko trdimo, da je bil to mož, ki je bil daleč pred **Bleiweis-Koseskega literarnim krogom**. »Oče« slovenskega naroda in njegove »Novice« in od njega favorizirani »pesnik vseh pesnikov« **Ivan Vesel Koseski** s svojimi bombastičnimi pesnitvami: to je bilo literarno in politično ozračje tiste dobe, ko je bilo treba tvegati svoje politično in še prav posebno svojo osebno svobodo, čim je človek prišel navzkriž s krogom sakrosantne Bleiweis-Costove kamarile.

Kdor koli se je zameril temu krogu, kdorkoli je mislil z lastnimi možgani in je imel, kar se tiče literature ali politike drugačno mnenje od tega sakrosantnega kroga, je bil obsojen na smrt! »Nolli me tangere!« to je bil Bleiweisov evangelij — jaz sem tisti, ki smem usmerjati Slovincem pot njihove usode, kdor se drzne hoditi po drugi poti, ta ni naš in naj — pogine!

Drastični in v vsej naši zgodovini edinstveni dokaz tega samoljubnega politično-literarnega paševanja Bleiweisovega kroga je primer **Franca Levstika**, gotovo najrazboritejšega političnega in literarnega človeka takratne dobe — ki mu je Bleiweisov oproda **dr. Etbin Costa** zalučil v obraz sramotne besede: »Krepieren soll der Hund« — (»Pogine naj pes!«), ker se je drznil imeti drugo mnenje o politiki in literaturi, nego oficijelni Bleiweis-Costov krog.

Prišedši v Celje je Josip Drobnič našel v Jeretinu človeka, ki ga je razumel in ki mu je mogel prav zato, ker je bil poleg vseh drugih vrlin še **posestnik lastne tiskarne**, dobrodošel za njegove literarne ambicije. Ze dolgo je Drobnič gojil željo, ustanoviti in izdajati list, ki bi bil Slovincem potreben kot protiutež Bleiweis-Koseskega krogu, list, ki bi bil **strogo literarno glasilo**, namenjeno edino leposlovju v najboljšem smislu besede. In tako se je zgodilo, da je v Jeretini tiskarni izšla dne 3. januarja 1850. l. številka Drobničeve »**Slovenske Čbele**« s podnaslovom »berilo za obudo in omiko slovenskega duha«. V prvi številki izjavlja urednik, da si je novi časopis izvolil »imenitno in težko nalogo po vseh slovenskih krajih pobirati, kar je koristnega, lepega in ugodnega: čedne pesmi, kratke in podučivne pravlice in pripovedi, popise posebno pomnenja urednik prigodb in oseb iz slovenske dogodivščine, slovenske razjasnenja in kar slovensko jezikoslovje sploh zadeva, šolske reči in vse, kar požlahnenje človeškega duha podpira«.

Dr. Prijatelj konstatira v svoji »Kulturni in politični zgodovini Slovencev« (Akademska založba, Ljubljana 1939. II. str. 54.): »**Drobničeva Čbela**« je pri nas prva izoblikovala tip časopisa, ki se je potem ohranil skozi vso prvo dobo političnega preroda: na tradicionalnem ljudskem snovanju temelječa beletristika z didaktično poanto, domače zgodovinarstvo in šolstvo. Značilna za ta list je neka **višja človečanska nota**, povzeta iz ideologije prosvetljenih borcev za humane svoboščine — osemindesetletnikov.«

Kjub vsemu idealizmu, kljub vsemu navdušenju, s katerim je bila Drobničeva »Slovenska Čbela« sprejeta od mladega slovenskega pokolenja, je bila obsojena na zgodnjo smrt. Izhajala je kot tednik in je bila prvi leposlovno-podučni list v slovenskem jeziku, a je morala že koncem marca 1850. zaradi prepričlega števila naročnikov prenehati z izhajanjem. — Ljubljana tedaj ni bila zmožna za izdajanje leposlovnega časopisa. »Slovenska Čbela« v Celju je umrla — nadaljeval pa jo je **Anton Janežič v Celovcu**, ki je s tem za dolgo dobo let postal središče Slovencev in vsega mladega slovstvenega pokolenja z Mandlčcem, Mencingerjem, Jurčičem, Gregorčičem, Levstikom, Stritarjem, Erjavcem itd. vse tja do Stritarjevega »**Dunajskega zvona**«. Kljub kratkemu življenju je bila Drobničeva »Slovenska Čbela« za razvoj slovenskega slovstva velikega pomena, ker je dala pobudo, da se je ideje z vso žilavostjo oprijel **Anton Janežič** — tako ugotavlja dr. Grafenauer v »Slov. biografskem leksikonu« str. 145—146.

Kakor je bil Drobnič prvi, ki je zasnoval Slovincem prvi leposlovni list, je bil v družbi z Jeretinom prvi, ki je na Štajerskem odprl hram slovenske Talije.

Kot gimnazijski učitelj je zbral okrog sebe prav kmalu dijake, ki jim je dajal prve nauke iz dramaturgije in dramske literature, vzbujal v njih veselje do gledališča in do igralskega udejstvovanja. Na ta način je ustanovil v Celju že leta 1850. prvo dramsko šolo, s katero je uprizoril dne 30. julija 1850. igro »**Raztresenca**«, ki jo je poslovenil

po A. Kotzebueu in v tisku izdal pri tiskarju Jeretinu. Bleiweisove »Novice« so poročale, da je bilo pri tej predstavi »polno gledalcev...« Iste-ga leta je s svojim dijaškim ansamblom priredil predstavo Kotzebueove igre »Dvoboj«, ki jo je prav tako sam priredil za slovenski oder in izdal v tisku pri Jeretinu. Davorin Trstenjak piše o njem v Pakjovi »Zori« (Maribor 1872. str. 146): Drobnič je vse te igre sam uredil, bil režiser, učil igralce deklamovati, držanje in obnašanje v njihovih rolah, z eno besedo, duša gledališčnim predstavam. On je tedaj na Stajerskem bil prvi mož, ki je hram slovenske Talije odprl. — »Najiskrenejši prijatelj slovenske Muze, dasi rojen Nemec, je bil njegov učenec Viktor Letmeier (pozneje državni pravdnik v Ljubljani). Ta bogato nadarjen mladenič je igral izvrstno v slovenskem gledališču celjskem.«

»Mesto Celje je še takrat bilo bolj narodno nego sedaj, in več vrlih mestjanov in mestjank ni se sramovalo pomagati pri slovenskih igrah« — končuje Trstenjak svoje poročilo v mariborski »Zori«. Takratno slovensko časopisje ni registriralo vseh celjskih gledaliških predstav, zato ne moremo točno poročati o vsem repertoarju Jeretin-Drobničevega gledališkega delovanja. »Domovina« iz leta 1893, piše tozadevno naslednje: »Mnogo iger pa se je gotovo igralo, katere niso zabeležene; kajti vpisovale so se le one, ki so bile prirejene v dobrodelni namen. Če pomislimo, da takrat niso prirejali redno iger niti slovenskih niti nemških, smemo reči, da so bile slovenske igre gosteje nego nemške. Umevno je tudi samo ob sebi; kajti »Kronika celjska« nas podučuje, da so bili vedno v večini Slovenci v Celju.«

Poleg časnikarskega, dramaturškega in gledališko-organizatorskega udeleževanja pa je našel Josip Drobnič še drugo važno torišče svojega pionirskega kulturno-prosvetnega delovanja v Celju. Ta nenavadno iniciativni in neumorno marljivi mož je že več kot deset let pred ustanovitvijo celjske »Čitalnice« uvidel, da je družabno, in sicer organizirano družabno življenje zelo važno za narodni napredek prebivalstva v takem mestu kot je bilo takrat Celje. Dal je pobudo za ustanovitev »Slovenske čitalnice« v Celju že leta 1851. in je v družbi s Francem Hrašovcem, ki je bil takrat praktikant pri deželnem sodišču v Celju (pozneje, ko je živel 20 let v pokoju v Gradcu, duša tamkajšnjega slovenskega društvenega življenja in velik dobrotnik slovenskega dijaštva), na novega leta dan sklical ustanovni občni zbor »Čitalnice«. Ovire za delovanje takega društva pa so bile takrat tako velike, da ne bi bilo mogoče dati pravih, trajnih temeljev tako idealno zamišljeni kulturni instituciji.

Premalo je bilo takrat v našem mestu še ljudi Drobničevega, Jeretinovega in Hrašovčevega kova, da bi bila mogla taka institucija trajno živeti in se razvijati. Peščici domoljubov se je sicer porečilo, da so nabrali skromno biblioteko in nekaj, takrat izhajajočega slovenskega in slovanskega časopisja, toda vse to je bilo premalo, da bi bilo moglo širše zajeti našega tedanjega človeka. Po polletnem životarjenju je Drobnič-Hrašovčeva čitalnica zaspala in je bilo treba čakati nad deset let, ko so postala tla vsled občega političnega položaja ugodnejša za tako ustanovo. Značilno pa je za vsestransko delavnega in udarnega Drobniča, da je že takrat oral ledino v Celju tudi na tem polju kulturno-prosvetne dejavnosti. — Skromno zbirko knjig takratne čitalnice so likvidatorji poklonili dijaški knjižnici celjske gimnazije.

Kot že omenjeno, je Drobnič s svojim dijaškim ansamblom leta 1850, vprizoril dve igri: »Raztresenec« in »Dvoboj«. — Kje, v katerem poslopju in na katerem odru sta se ti dve gledališki predstavi igrali, ni-

sem mogel dognati. Gotovo je le eno, da se ti dve predstavi nista vršili v mestnem gledališču, ker so dajali takratni mestni mogotci gledališče Slovencem le takrat na razpolago, če je bila prireditev vpriporjena v kak dobrodelen namen in še to samo v zvezi s prireditvijo nemške predstave istočasno.

Prva slovenska predstava po »Županovi Micki« (16. septembra 1849.) se je vršila v celjskem mestnem gledališču po Jeretinovem prizadevanju in v režiji Josipa Drobniča dne 30. novembra 1851. v prid poplavljenecem v okolici Ptuja.

Lepak te predstave nam je ohranjen in ga objavljamo na tem mestu po fotografskem posnetku fotografa Pelikana.

Zanimivo na tem lepaku je to, da je pri tej predstavi nastopilo neko »Slovensko pevsko društvo«, o katerega eksistenci ni bilo mogoče dobiti nobenih podatkov. Iskal sem po vseh časopisih takratne dobe, prelistal vse mogoče listine in zapiske, pa mi ni uspelo najti nikjer podatkov o kakem takratnem slovenskem pevskem društvu v Celju. Ker pa je na omenjenem lepaku točno tiskano: »Pred začetkom slovenske igre bo slovensko pevsko društvo slovenski popevalo.« je bila tudi to Drobničeva improvizirana, nalašč za to slavnostno priliko ustanovljena pevska družba. On je imel kot, profesor na gimnaziji in kot duhovnik možnost, da je sestavil slovenski pevski zbor iz dijaških vrst in iz vrst cerkvenih pevcev in pevk. Tak kombinirani pevski kolektiv je pri tej priliki gotovo pod njegovim vodstvom in s programom, ki ga je on sestavil, nastopil v mestnem gledališču.

Besedilo lepaka je v prevodu naslednje:

»Nemško-slovenska predstava.

Gledališče v Celju

V nedeljo, dne 30. novembra 1851.

uprizore tukajšnji ljubitelji umetnosti

v prid vsled povodnji ponesrečenim prebivalcem obdravskega nabrežja v okolici Ptuja:

(dve nemški enodejanki.)

Kot zaključek prvič: v slovenskem jeziku:

»DOBROJUTRO!«

Vesela igra s petjem v enim djanji, iz češkiga prestavljena.
(Igrana od slov. društva v Ljubljanskim gledališču leta 1849.)

Osebe:

Grega, kmetovavec	Cilka, njegova hči
Marjana, njegova mati	Barbka, njegova stričnica
Primož, njegov stričnik	Štefanček, župan
Martin, Gregatov sosed	Jernej, kmetiški fant

Se igra pred Gregorovo in Martinovo hišo in pred gostivnico v vasi.

Pred začetkom slovenske igre bo slovensko pevsko društvo slovenski popevalo.»

(Dalje v prihodnji številki.)

Deutsch-slovenische Vorstellung

Theater in China

Donington am 50. November 1851

wird zum Besten der durch Ueberschwemmung verunglückten Gierschwolmer
Brau in der Umgegend von Pellen
von hiesigen Quacksalbern.

Die Erbschaft.

Schönfeld in einer Hofung, den Staat von Habsburg.

Charles C. Smith, Jr., and
Charles C. Smith, Jr., and
Charles C. Smith, Jr., and

Barbara Dahl, eine Nichte - 40
Christen - 2
Young und Frau - 1 mit 116

[illegible]

Das abgebrannte Sah.

Standard Voltage in room 30 was 230volts.

San Diego, Cal.
 March 10, 1900.
 Mr. J. H. ...
 ...
 ...
 ...

Sam. H.	
Walter	
John	Walter Schmitt & Son
John	
John	
John	Walter Schmitt & Son

Zum Schluß noch einen Male: in Norenischer Sprache:

DOBRO JUTRO

Věnováno rodičům a přátelům v činnosti Jihlavy, in Česká (republice)
Jihlava, 1945. 100 s. 1. vydání. Jihlava, 1945.

George, Knottville.
Marion, Knottville.
Frank, Knottville.
Morgan, Knottville.

1. *Urtica, urens* L.
 2. *Urtica, dioica* L.
 3. *Urtica, dioica* L.
 4. *Urtica, dioica* L.

Prvi razredni slovenski šola in slovenski petek' družno slovenski 'popravilo.

Die in diesem Jahr festgestellten Veränderungen sind im Vergleich mit dem Vorjahr im Wesentlichen durch die folgenden Faktoren bedingt:

Vertrag des Pflägers über Wiederherstellung des Gemeinwohl

Small: Length 1.5, 20 mm. - Nostrils 40 to 45. - Snout 10 to 12. - Pectorals 10 to 12. - Dorsal 12 to 14. - Anal 12 to 14. - Ventrals 12 to 14. - Pelvic 12 to 14. - Caudal 12 to 14. - Head 12 to 14. - Body 12 to 14. - Tail 12 to 14. - Faintly iridescent. - Head 12 to 14. - Body 12 to 14. - Tail 12 to 14. - Faintly iridescent.

Cassa. — *Postum* am 2 Uhr. — *Andung* fischig 7 Uhr

Dead with Sorrow

Fotografski posnetek lepaka druge slovenske gledališke predstave.

(Foto Pelikan)

ZAPISKI

Fr. Milčinskega »Mogočni prstan« so Celju igrali prvič pred 20 leti na odru tedanjega Mestnega gledališča. Bilo je to meseca oktobra 1927. leta. Iz takratnega lepaka posnemamo, da je to narodno pravljico v štirih dejanjih zrežiral in insceniral Valo Bratina, v različnih vlogah pa so m. dr. nastopali tudi nekateri sedanjí oz. bivši sodelavci našega gledališča, kakor pok. Stanko Perc (Minister Rigomir), Ciril Velušček (Deveti kralj), Sadarjeva (Princesa Viola) in Jermanova (Majka Marta).

Komite za kulturo in umetnost pri vladi FLRJ je tudi za preteklo leto 1947 podelil visoke nagrade med književnike in umetnike na vseh umetniških področjih. Iz podeljenih nagrad za gledališko umetnost je razvidno, da je bila od slovenskih gledaliških stvaritev največjega priznanja deležna uprizoritev Mozartove opere »Figarova svatba«. Iz nje-nega umetniškega kolektiva so bili nagrajeni: režiser Hinko Leskovšek (prvi režiser našega — tedaj okrožnega ljudskega gledališča v Celju) z din 40 000, dirigent Dr. Danilo Švara z din 40 000 inscenator Maks Kavčič z Din 20.000, pevka Valerija Heybalova za vlogo Rosine z Din 35.000 in pevec Lado Korošec za vlogo Figara z Din 25.000. Od ostalih slovenskih gledaliških umetnikov so bili nagrajeni: Bojan Stupica za režijo drame Ostrovskega »Še tak lisjak se nazadnje ujame« z Din 40.000, igralec Stane Sever za vlogo Krutickega v isti drami z Din 40.000 ter Pia Mlakar in Nenad Lhotka za ples v baletu Beethovna »Prometejeva bitja« vsak s po din 25.000

Slovenski kulturni delavci so bili še posebej — letos že drugič — nagrajeni s Prešernovimi nagradami v celokupnem znesku din 420.000. Od tega je odpadlo za nagrade na polju gledališke umetnosti dni 80.000 in sicer so prejeli po din 20.000: v Drami Mira Danilova za vlogo Elmire v Tartuffu, Ivan, levar za naslovno vlogo v Tartuffu in vlogo škofa v Tugomeru ter Mileva Zakrajškova za gledališko delo v mariborskem gledališču; za svoje delo v Operi pa Vekoslav Janko.

Med spremenimi besedami v Sl. Poročevalcu (21.3.1948.) je bilo med drugim rečeno, da so z nagradami »dobili priznanje umetniki, ki so se iskreno trudili in v veliki meri uspeli oblikovati v svojih umetninah našo stvarnost, ki so vse svoje sile uspešno zastavili v delo za kulturni dvig našega človeka. Razumljivo je, da z vrsto nagradencev ne more biti izčrpano število onih, ki so danes v podobnih prizadevanjih dosegli že lepe uspehe.«

Z režijo in z igro v Dostojevskega »Idiotu« je pretekle dni proslavil svojo petindvajsetletnico na Šentjakobskem odru — njega požrtvovalni upravnik sposoben režiser in igralec, Miran Petrovčič. Miranu Petrovčiču, ki smo ga Celjani po osvoboditvi spoznali kot igralca in režiserja ob gostovanju Šentjakobčanov s »Tugomerjem«, želimo, da bi ob enako pomembnih uspehih v službi slovenske Talije, slavil on in z njimi Šentjakobčanje tudi svoj zlati delovni jubilej.

VINKO KUKOVEC-nasl.

mestni tesarski mojster
žaga in lesna trgovina

CELJE-LAVA, Telefon 242

R. GROBELNIK

gledališki frizer in brivec

CELJE, Kocenova 2

LESKOŠEK FRANC

knjigarna, trgovina s papirjem
Celje, Tomšičev trg 13

Lekarna »Pri Križu«

Mr. Fedor Gradišnik

CELJE, Stanetova 15

JOŽICA LESKOVŠEK

kemična čistilnica

CELJE, Ipavčeva ulica 14

AGREŽ IVANA

trgovina sadja in zelenjave
CELJE, Stanetova ulica 10

MLO MIZARSTVO

Telefon 382

Stavbeno mizarstvo - Pohištvo
Strugarstvo - Kolarstvo
Parketarstvo - Sodarstvo

Okrajna poslovna zveza

Celje-okolica

NPZ r. z. z o. j.

Celje, Vodnikova 2

MLO gospodarska podjetja

»KRISTALIJA«

Celje

Varčuj in vlagaj

PRI

NARODNI BANKI FLRJ

**PODRUŽNICA
CELJE**

DELAVSKO NAMEŠČENSKA ZADRUGA
z omejenim jamstvom v Celju

Sporoča vsem cenjenim odjemalcem, da so se osamosvojile naslednje poslovalnice:

Tomšičev trg št. 3, špecerija s pekarno št. 1. Prešernova ul. 10, špecerija s pekarno št. 3 in restavracijo »Beli vol« Stanetova ul. št. 14, špecerija z gostilno »Branibor«

Nova vas — Dolgo polje — špecerija

Gaberje — špecerija in pekarna št. 2

Centrala z manufakturo in galanterijo ter špecerijo Ostrožno.

VSE NUDIJO SVOJIM ČLANOM DOBRO IN HITRO POSTREŽBO!

TOVARNA EMAJLIRANE POSODE CELJE

Gradimo v miru
za boljšo bodočnost

Prvovrstne portrete izvršuje

Foto „PELIKAN“

CELJE, Razlagova 1

Tiskarna

Družbe sv. Mohorja v Celju

TISKOVNA IN PRODUKTIVNA ZADRUGA Z O. J.

TISKARNA

KNJIGOVEZNICA

IZDELOVALNICA

ŠTAMPILJK

KNJIGARNA

TRGOVINA

S PAPIRJEM

ZALOŽBA KNJIG

KAVARNA

RESTAVRACIJA

Hotel „EVROPA“ Celje

V kavarni trikrat tedensko VEČERNI KONCERT

Izdaja Ljudsko gledališče v Celju. Odgovorni urednik Gustav Grobelnik.